

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2014/15:18

Onsdagen den 17 december

§ 1 Europeiska rådet
Statsminister Stefan Löfven
Information och samråd inför möte i Europeiska rådet
den 18–19 december 2014

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Hjärtligt välkomna, allihop! Välkommen, statsministern med statssekreterare, medarbetare och kabinetssekreterare!

Vi kommer att ha ett EU-nämndssammanträde där vi fördelar ordet i gruppernas storleksordning. Det kommer alltså att vara i tur och ordning Socialdemokraterna, Moderaterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet, Centern, Vänstern, Folkpartiet och Kristdemokraterna som tar till orda. Om vi hinner påbörjar vi sedan en andra runda.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN:

Herr ordförande och EU-nämndsledamöter! Jag tänkte självfallet prata om de frågor som kommer att komma upp på mötet i Europeiska rådet i morgon. Det handlar om tillväxtfrågor, Ukraina och – kort – läget vad gäller ebola. Den sista frågan kommer säkert bara att vara en kort rapport och troligen inte diskuteras, men det är alltså dessa tre ämnen som gäller.

Om vi börjar med tillväxtfrågorna är detta huvudfrågan på morgondagens möte i Europeiska rådet. Vi tycker att det är en mycket viktig diskussion, av det enkla skälet att återhämtningen i EU-länderna vad gäller ekonomin är både svag och ojämn. Vi har en alldeles för hög arbetslöshet.

Kommissionen har tagit fram ett meddelande om en investeringsplan för Europa, vilket naturligtvis syftar till att öka investeringarna och därmed bidra till ökad tillväxt och sysselsättning. Planens fokus ligger i första hand på att mobi-

lisera privata investerare. Det är för att man inte ska belasta medlemsländernas budgetar ytterligare.

Innehållet i detta har tidigare redovisats i såväl finansutskottet som EU-nämnden. Planen innehåller tre huvudförslag som Europeiska rådet förväntas ställa sig bakom. När jag säger ”ställa sig bakom” betyder det att vi förväntas ställa oss bakom *att* det tas fram en plan; det finns inga konkreta beslut i morgon, utan det återkommer vi till senare.

Planen bygger alltså på tre huvudförslag. Det första gäller en ny investeringsfond, som genom en beräknad hävstångseffekt ska – är det tänkt – mobilisera investeringsspengar på totalt 315 miljarder euro. Det gäller till och med 2017, och fonden skulle kunna komma igång redan 2015. Fonden ska kapitaliseras dels med att EIB, alltså Europeiska investeringsbanken, sätter in 5 miljarder euro på ett konto. Därutöver är det 16 miljarder euro i garantiåtaganden från EU-budgeten.

Jag vill redan här säga att det mycket väl går att ifrågasätta hävstångseffekten och hur man kan vara så precis med att det ska bli 15 gånger. Vi har dock frågat om detta på olika sätt, även EU-kommissionär Katainen, och man säger att man har räknat i det lägre häradet samt att EIB vid senaste liknande operation fick en hävstångseffekt på 18 gånger. Vi kan självfallet inte säga att det blir exakt så – det kan vara optimistiskt räknat – men det är så vi får det förklarat för oss.

Det andra förslaget gäller att man har ett nytt sätt att hantera investeringsprojekten, nämligen genom att upprätta en funktion för rådgivning och genom att de investeringsprojekt som kan komma i fråga ska vara tydligt samhällsekonomiskt lönsamma. Det ska vara en professionell hantering av de projekt som kan komma i fråga.

Det tredje förslaget gäller att det finns en uppmaning om att förbättra investeringsklimatet överlag inom EU-området genom bättre regleringar och bättre tillgång till långsiktig finansiering samt, inte minst, genom en fortsatt fördjupning av den inre marknaden. Det är väl bland annat där vi egentligen ser de stora framtida förtjänsterna. Vi måste fortsätta fördjupningen av den inre marknaden.

Som jag nämnde kommer konkreta förslag senare; det vi har hört är att de kommer i januari och förväntas gå till beslut i Europeiska rådet i juni. Det är den tidtabell vi nu har fått presenterad för oss.

Den finansieringslösning kommissionen föreslår förväntas inte medföra några inbetalningar från medlemsstaterna till EU-budgeten eller investeringsbanken, men jag vill betona att alla detaljer inte är helt tydliga. Jag vill därför ändå redovisa hur vi efter noggranna efterforskningar och frågor till kommissionen har uppfattat tänkandet.

Till att börja med är det, som jag sa, 5 miljarder i riktiga pengar. De kommer från Europeiska investeringsbanken in på ett konto. Därtill är det 16 miljarder euro som ska härledas från tre olika områden.

Det första är att man öronmärker 6 miljarder euro av redan beslutade program. Det gäller Horisont 2020 och Fonden för ett sammanlänkat Europa – alltså CEF, Connected European Facility. Det rör sig som sagt om garantier, så det är inte pengar in på något konto. I stället reserverar man en summa pengar för att kunna ha garantier till lån och därigenom underlätta för privata finansiärer att gå in. Det är hela syftet. Det innebär alltså att pengarna kommer att fortsätta att göra nytta i de här två programmen om garantierna inte behöver tas i anspråk.

Det andra är 2 miljarder som man säger att man kan garantera från marginaler i årsbudgeten. Man sätter ju upp ett utgiftstak, och därunder finns det som är beslutade utgifter. Däremellan finns en marginal, och den säger man att man också kan använda för den här typen av garantiåtaganden.

Det tredje är 8 miljarder som tas från den skillnad som finns mellan det egna medelstaket, alltså den absolut högsta avgift man åtagit sig att betala, och utgiftstaket. Vi har ju gemensamt en avgift på 1,23 procent av bni som avgiften ska ta in, och där finns en fördelning mellan länderna – Sverige har en viss procentandel av det. Det är det absolut mest maximala man kan ta ut av medlemsländerna, och därutöver finns det årliga utgiftstak jag pratar om. Man menar att det även däremellan finns ett utrymme att använda för garantier.

Jag vill betona detta ytterligare en gång: Av dessa 6, 2 och 8 miljarder – summa 16 miljarder – är det inga pengar in på något konto, utan det skulle motsvara garantiåtaganden. Vad EU också säger är att en del av utrymmet mellan exempelvis det egna medelstaket och utgiftstaket är sådant man redan nu till del använder för just den här typen av garantier för andra ändamål.

Det har även gjorts ett arbete med att samla ihop ett antal investeringsprojekt som skulle kunna komma i fråga, och det är gjort inom ramen för en arbetsgrupp inom Ekofinrådet. Det byggde på att medlemsstaterna fick skicka in tänkbara projekt som skulle kunna vara bra, och det är såväl projekt med en mer europeisk och gränsöverskridande karaktär som projekt som skulle kunna vara mer nationella. Vi har väl förespråkat att det om man kan ha den här typen av satsningar och investeringar, som är bra, också är bra om man tillvaratar hela EU:s potential.

Det är också viktigt att säga att de här projekten ska ses som exempel. Det är därmed inte sagt att de är de prioriterade projekten och att det är precis de som kan komma i fråga för en sådan här satsning. De har alltså ingen förtur i förhållande till andra möjliga investeringsprojekt. För att de över huvud taget ska få finansiering krävs också en riktig prövning enligt de rutiner som finns, och det ska ske på ett professionellt sätt. Som jag sa tidigare ska det vara samhällsekonomiskt lönsamma projekt, och det får provas noggrant.

Inför toppmötet har kommissionen även preciserat den årliga tillväxtöversikten, som är starten på europeiska terminen. Den innehåller prioriteringar för år 2015 och den ekonomiska politiken. Det är tre övergripande prioriteringar som föreslås, nämligen

1. en fortsatt ansvarsfull finanspolitik
2. stimulans till investeringar
3. förnyad vilja till strukturreformer – det behöver göras mer inte minst i medlemsstaterna på arbetsmarknadsområdet och andra områden för att den inre marknaden ska fungera.

Vi ställer oss naturligtvis bakom detta. Något annat än att vi håller fast vid en ansvarsfull finanspolitik kan inte komma i fråga, men vi behöver också få en stimulans till investeringar samt strukturreformer.

Vi kan säga att en överväldigande majoritet – för att inte säga alla – har ställt sig positiva till och välkomnar investeringsplanen. Många medlemsländer ser det också som en stor möjlighet att få fart på EU:s tillväxt och få ett bättre tempo på återhämtningen.

Samtidigt är det ett antal länder, inklusive Sverige, som har uttryckt att vi måste ha rimliga förväntningar på en sådan här; den är inte den enda lösningen eller lösningen med stort L. Den kan vara ett bra komplement, ja, men som jag sa är hävstångseffekten inte vetenskapligt framräknad – vi vet inte om man kan räkna på faktor 15 eller om det är någon annan faktor. Vi har naturligtvis frågat om detta, och de säger själva att de har räknat i det lägre häradet och att det därför är så.

Vi har dock fortfarande, tycker jag, en pragmatisk hållning om att vi får ha rimliga förväntningar. Det är desutom så att den information vi nu har om hur fonden ska fungera och hur det här ska växa till fortfarande är rätt allmänt hållen. Vi kan alltså inte dra några säkra slutsatser, vilket innebär att vi kommer att behöva titta noga på hur de lagförslag som kommer i början av nästa år ser ut.

Vi ska då naturligtvis också beakta och bevaka eventuella långsiktiga effekter på EU-budgeten. Det är inte avsett att ha några effekter på EU-budgeten, men vi tycker att det är viktigt att följa det så att det inte faktiskt får det ändå.

Som nämnden vet har jag tillsammans med den danska statsministern skickat ett brev till ordföranden för Europeiska rådet. Där har vi särskilt lyft fram tre områden vi tycker är viktiga för tillväxten, nämligen

1. ökat fokus på innovativa investeringar på energi-, miljö- och klimatområdet
2. framsteg på den inre digitala marknaden, där det finns mycket att göra för att se till att EU får en fungerande digital inre marknad
3. minskandet av gapet mellan kvinnors och mäns arbetskraftsdeltagande.

Det är de tre områden vi ser som mycket viktiga.

Vi välkomnar dessutom en samlad diskussion om investeringar, tillväxt och fler jobb. Vi stöder inriktningen på att fullfölja en ansvarsfull finanspolitik liksom de strukturreformer och investeringar som finns i kommissionens tillväxtöversikt. Vi tycker att utgångspunkten för strukturreformerna ska vara på nationell nivå; vi har fortfarande kvar att göra där. Det behöver omfatta såväl arbetsmarknader, produktmarknader och tjänstemarknader som satsning på utbildning, forskning och innovation.

Kommissionens investeringsplan kan enligt vår uppfattning ses som ett bidrag och komplement till åtgärder som behöver göras på nationell nivå. Gör man större investeringar är det klart att det kan bidra till att stärka konkurrenskraften för hela EU och naturligtvis därmed öka tillväxten, men detta är som sagt inte den enda lösningen eller lösningen med stort L – det är ett komplement.

Vi tycker att det är bra att planen fokuserar på att stimulera privata investeringar, för vi stöder ambitionen att allmänt förbättra investeringsklimatet. Det finns mycket kapital på marknaden, men det används inte alltid till bra investeringar utan rätt ofta till spekulation. Det vore bättre om vi fick in dem i den reala ekonomin. Vi vill också se den fungerande inre marknaden och inte minst den digitala marknaden; det finns en enorm tillväxtpotential om vi kan få den att fungera för hela EU-området.

Vi välkomnar slutsatserna om att man nu betonar vikten av att genomföra det vi redan har beslutat om i EU. Vi ska alltså inte bara gå på nya förslag utan också titta på vad vi redan har beslutat om som faktiskt inte har genomförts. De punkterna ska gås igenom på ett riktigt sätt. Man behöver inte alltid uppfinna hjulet på nytt. Detta var även någonting Sverige och Danmark lyfte fram i det gemensamma brevet.

Vi tycker också att det är bra att regelförenklingsarbetet fortsätter, men det ska göras på ett sådant sätt att det fortfarande finns skydd för löntagares rättigheter samt för hälsofrågor och miljöfrågor. Självfallet finns det dock mycket att göra för att förenkla reglerna inte minst för små och medelstora företag.

Vi tycker att det är viktigt att slå vakt om den fria rörligheten, som är en bidragande del till tillväxten. Vi slår självfallet också vakt om och vill utveckla den fria handeln och en fri världshandel, där TTIP är en viktig ingrediens att få på plats.

För oss är det betydelsefullt att respektera utgiftstaken i budgetarna och att reglerna för EU:s fleråriga budgetramar hålls. Stabilitets- och tillväxtpaktens regler ska också hållas. Kommissionen anger nu att investeringsfonden ska finansieras inom gällande utgiftstak i den fleråriga budgetramen, och vi avser att noggrant följa att det faktiskt blir så. Det var inte meningen att det skulle bli ökade kostnader här.

I de slutsatser som föreslås från kommissionen tar man också upp att bekämpa skatteundandragande och aggressiv skatteplanering, något vi tycker är bra. Det är någonting som vi definitivt kan bejaka.

Herr ordförande! Det var om tillväxtdelen. Jag ska också nämna några ord om Ukraina. Där vidhåller regeringen den tydliga kritik som Sverige har haft hela tiden mot Rysslands illegala annektering av Krim och likaså landets stöd åt separatisterna i de östra delarna av Ukraina.

Vi vill se en lösning på konflikten som bygger på Ukrainas suveränitet, territoriella integritet och självklart att landet självt kan fatta beslut vad gäller utrikesfrågor, säkerhetsfrågor och handelspolitik och att folkrätten med det måste värnas.

De sanktioner som har införts mot Ryssland har gjorts av ett enigt EU. Det är oerhört viktigt att vi håller fast vid det eniga EU. Det blir balansen och motvikten på ett tydligt sätt. Det är för att vi ska markera att det ryska agerandet var fullständigt oacceptabelt.

Vi stöder också att EU:s institutioner förbereder fördjupade ekonomiska sanktioner i akt och mening att EU vid behov ska kunna agera rätt så snabbt för att få det på plats. Speciellt inom ramen för politiken för icke-erkännande av annekteringen av Krim pågår också en skärpning vad gäller just Krim.

Det innebär att det partiella investeringsförbudet och det sektorsvisa exportförbudet kommer att vidgas. Det kompletterar också det importförbud som har gällt sedan i somras. Sverige har varit pådrivande i det arbetet för att tydliggöra att annekteringen av Krim var ett brott, och det måste beivras.

Samtidigt som vi tycker att budskapet till Ryssland gått i rätt riktning kommer jag ändå på toppmötet att verka för att stärka texten. Det är i avsikt att tydliggöra att Ryssland har ett väldigt stort ansvar för den uppkomna situationen. Inte minst för att vi ska komma rätt i Ukrainakonflikten har Ryssland att aktivera sig på riktigt och till fullo implementera Minsköverenskommelsen.

EU:s fortsatta stöd till Ukraina är fortfarande viktigt också för landets utveckling. Det är samtidigt centralt att landets nya regering, som nu har en rejäl majoritet i parlamentet,

också genomför de nödvändiga reformerna vad gäller ekonomi, transparens, korruption, och så vidare.

Avslutningsvis om Ukraina kan vi också konstatera att den vinter som nu är i snabbt antågande kommer att medföra en mycket svår humanitär situation i Ukraina. Nyligen bestämdes att Sverige ska bidra med ytterligare 10 miljoner kronor till den hjälpen i de östra delarna och humanitära ändamål. Det är utöver de tidigare beslutade 35 miljonerna som finns här.

Vi ser att vi kanske har en halv miljon flyktingar på flykt inne i Ukraina. Det är 600 000 som har flytt utanför Ukraina gränser. Man räknar med att vi har kanske nästan uppemot 1 ½ miljon människor som på något sätt har behov av humanitärt stöd. Det är en mycket allvarlig situation.

Herr ordförande! Jag ska avslutningsvis väldigt kort säga något om ebola. Ebolasamordnaren Christos Stylianides kommer att lämna en rapport om EU:s insatser för att bemöta ebolakrisen. Vi förväntar oss inte att det blir någon speciell diskussion om just den frågan. Det blir nog en rapport kort och gott.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger någon ordet kan vi tänka på att det är åtta partier som dessutom vill ha svar på de kommentarer vi gör och frågor vi ställer från statsministern. Tänk på det när ni tar till orda.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen inför Europeiska rådet. Europa är i en väldigt besvärlig situation. Det är 26 miljoner människor som är arbetslösa, och väldigt många av dem är unga. Det är någonting som vi i Europa kommer att få betala ett högt pris för framöver.

Det är mot den bakgrunden man ska se det som står på dagordningen inför rådsmötet. Man kan ha många synpunkter på investeringsplanen och också ha synpunkter på hur mycket av det som kommer att förverkligas. Initiativet att på något sätt få igång hjulen i Europa är ändå lovvärt. Sedan har vi att komma tillbaka till de mer exakta formuleringarna och se hur de utformas. Alla initiativ för att bekämpa arbetslösheten är positiva.

Jag vill nämna ett par saker. Det är glädjande att det brev som statsministern har skrivit tillsammans med den danska statsministern har kommit till stånd och att man pekar på den digitala agendan, energiinvesteringar och sådant. Det gäller också den viktiga frågan att öka arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor.

Om man har Sverige som exempel och kvinnor skulle jobba i lika stor utsträckning som män skulle tillväxten i Sverige, eller bnp, öka med ungefär 10 procent. Samma sak gäller självklart i EU. Jag är väldigt glad att den frågan finns på dagordningen och att statsministern driver den så hårt.

Det kanske inte blir någon stor diskussion om ebola. Jag vill ändå göra det medskick jag också gjorde förra gången. Vi tycker att det är viktigt att använda sig av de erfarenheter vi har i Sverige av hur vi hanterade hiv och aids. Det är för att undvika masshysteri och för att man hela tiden använder sig av vetenskap och fakta.

Det är inte nog med att människor drabbas av sjukdom. De kan också drabbas av fördömanden och utanförskap i samhället. Det vill jag verkligen skicka med. Vi har en viktig lärdom där, och vi ska verkligen jobba för det. Med detta vill jag tacka statsministern för redogörelsen.

Anf. 5 MARIA PLASS (M):

Herr ordförande! Tack så mycket, statsministern! Alliansen välkomnar givetvis investeringar, stärkt konkurrenskraft, ökad tillväxt och fler jobb både i Sverige och i EU. Vi anser också att det är viktigt med budgetdisciplin, frihandel och fri rörlighet.

Investeringsplanen är ett projekt där man använder sig av ett finansiellt instrument med ett högt risktagande. Jag har ett par frågor.

Skulle jag kunna få bekräftelse från statsministern att det är 5 miljarder euro totalt i så kallade riktiga pengar, inte bara garantier eller att det är andra projekt som har uteblivit på grund av att projekten har misslyckats eller på något annat sätt? Det är min första fråga.

Det andra är multiplikatoreffekten på 15. Anser statsministern att den är trovärdig? Statsministern var lite grann inne på frågan, men jag skulle vilja ha ett förtydligande där.

Min tredje fråga gäller att man har sagt att projektet ska generera ungefär 1 miljon jobb inom EU. Hur många arbeten

kan man räkna med kommer Sverige till del, och i så fall inom vilka sektorer?

Anf. 6 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Först vill jag bara understryka det Marie Granlund tog upp om kvinnligt arbetskraftsdeltagande. Vi vet att gapet mellan kvinnors och mäns arbetskraftsdeltagande i EU är ungefär dubbelt så stort som här i Sverige, och vi tycker att det är tillräckligt stort. Här finns en enorm tillväxtpotential att ta till vara på allas kraft.

Jag delar också uppfattningen om ebola. Där har Sverige verkat för tydligt och tidigt att detta inte får leda till utanförskap och alienering, utan vi måste behandla det på ett annat sätt. Det tycker jag att vi har gjort.

När det gäller frågorna från Maria Plass från Moderaterna är de 5 miljarderna från Europeiska investeringsbanken pengar in på ett konto. De 16 övriga av de 21 är garantiåtaganden som kommer från de tre olika källor som jag beskrev. Det är riktigt uppfattat.

Vad gäller multiplikatoreffekten har vi frågat flera gånger och verkligen försökt att borra på det i många kanaler. Är detta inte väl optimistiskt räknat? De återkommer till att för deras del ligger det i det lägre häradet. Vi kan ändå inte säga: Då blir det 15. Jag kan inte sitta här och säga att det blir 15 gånger pengarna. Det finns ingen möjlighet.

Vi ska ha en viss hälsosam skepsis, men vi ska heller inte vara negativa. Gör nu detta försök, och hellre till än ifrån. Det vi håller noga på är att det inte ska bli mer avgifter för medlemsländerna, utan det ska rymmas mellan taket och åtagandena. Det ska inte medföra högre avgifter.

Siffran 1 miljon jobb är för mig ny. Den har jag inte hört förut. Jag kan inte kommentera den. Vi känner faktiskt inte till den siffran. Jag har aldrig hört den.

Anf. 7 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen. Även vi ifrågasätter om man kan få till multiplikatoreffekten. Det är vi inte ensamma om. Men det är inte det som är den största springande punkten i detta. Det är snarast att när EU tidigare har investerat i olika tillväxtprojekt har det kanske inte alltid varit lyckade projekt.

Jag tänker på vissa bredbandssatsningar på mindre öar långt utanför EU:s fastland. Jag tänker också på spökflygplatser i Spanien och Polen. Jag vill därför klargöra att sådana stora projekt genomdrivas med så mycket pengar inblandade bör det vara väl specificerat hur pengarna ska användas.

Detta med att de ska vara samhällsekonomiskt lönsamma är naturligtvis A och O för att det ska få något slags bärighet som på sikt blir trovärdig. Att vara trovärdig i sin politik är också en sak som EU varit väldigt dålig på rent generellt sett.

Statsministern skriver i ett brev till rådsordföranden Donald Tusk om att återskapa förtroendet för framtiden och att återupprätta vår välfärd. Vi ställer oss bakom de ordalagen, om man nu kan stå bakom dem även i praktiken.

Ett av syftena med investeringspaketet är att inte bara höja sysselsättningen, och framför allt för kvinnor ute i Europa, utan också gå mot kommissionens mål att arbetskraften ska vara fullt mobil i EU, det vill säga att man ska göra eftergifter för EMU.

Det är också en av faktorerna för att få EMU-projektet att fungera att öka den mobila graden av arbetskraften i Europa. Det är därför vi ser förslag om till exempel kontor för arbetslösa runt om i Europa som ska anpassas efter EU:s behov snarare än efter de nationella behoven.

Sett i den kontexten kan vi konstatera att sedan Bulgarien och Rumänien blev medlemmar i EU och också blev en del av den öppna rörligheten i unionen har antalet personer som flyttar från Bulgarien och Rumänien till Sverige ökat med 600 procent.

Det är en stor andel av de personerna som inte har registrerat sig i Sverige, eftersom man inte måste registrera sig om är här en kortare tid än tre månader. Det är också svårt att kontrollera hur många som har varit här under just tre månader eftersom vi inte har en riktigt ordentlig kontroll. Den kontrollen förutsätter att personerna själva har ett intresse av att registrera att de har flyttat till Sverige för att arbeta.

Vi har också en situation i Europa där man har genomdrivit en politik för unga arbetslösa i Europa där Sverige satsar mer pengar på arbetslösa ungdomar ute i Europa än i Sverige. Jag menar att om Socialdemokraterna verkligen stod på arbetstagarnas sida kanske man skulle se över de

bitarna av den politik man bedriver på europeisk nivå framför allt vad gäller förtroendedelen av det hela.

När det gäller statsministerns utspel om sysselsättningsglappet mellan män och kvinnor i Europa håller jag naturligtvis med om att vi måste verka för att fler kvinnor också ska få delta i arbetskraften och bli delaktiga i arbetslivet. Det finns en del länder i Europa som verkligen har stora problem med det. Dit hör framför allt Italien och Malta, där situationen är väldigt alarmerande vad gäller sysselsättningsglappet mellan män och kvinnor.

Om man tittar på EU-28 och EU-18, det vill säga länderna i hela EU och EMU-länderna, ser man att vi har ett glapp på 10 procent. Det är ett väldigt stort glapp – mer än dubbelt så stort som glappet mellan män och kvinnor i Sverige.

Men de riktigt dödande siffrorna gäller sysselsättningsgraden generellt sett. Jag tycker att också den delen av arbetsmarknadspolitiken måste diskuteras, för sysselsättningsgraden i Europa är inte särskilt smickrande. Även om vi i Sverige tycker att vi har stora problem – det tycker jag också – har EU ännu större problem.

Italien har en sysselsättningsgrad som ligger på drygt 25 procent. Euroländernas snitt ligger mer än 10 procent under Sveriges sysselsättningsgrad, trots att de har EU:s största ekonomi Tyskland som draglok.

Vi har dessutom det faktum att arbetslöshetssiffrorna pekar åt samma håll. Arbetslösheten är högre för euroländerna än för de länder som står utanför euron, till exempel Sverige, trots att vi också har en hög arbetslöshet i vårt land.

De länder som varken är med i EU eller EMU har ännu lägre arbetslöshet och högre sysselsättningsgrad. Jag menar att euron därmed inte är en valutaunion för sysselsättning och tillväxt. Europrojektet har snarare visat sig vara misslyckat. Därför behövs projekt som investeringspakten, för det här systemet fungerar inte.

Jag menar att det slår mot både sysselsättningen och jämställdheten på arbetsmarknaden i anslutande länder. Som kvinna är med andra ord chansen att ha jobb överlag större om man inte bor i ett euroland, och den är ännu större om man bor i något av Eftaländerna, som står utanför EMU.

Jag tycker därför att en stor del av diskussionen överlag borde handla om EU och EMU. Lösningen för att få tillbaka konkurrenskraften är kanske att sluta toppstyra länderna och

sluta med de ständiga nya förslagen som federaliserar Europa och i stället överlåta penningpolitiken, finanspolitiken och arbetsmarknadspolitiken till medlemsländerna igen.

2014/15:18
17 december

(ORDFÖRANDEN: Skulle du kunna börja avrunda lite, Johnny Skalin? Du har redan talat i fem minuter.)

Om man tror att privata aktörer kommer att satsa 250 miljarder euro i de länder som verkligen ligger illa till har man nog inte tittat närmare på FDI-siffrorna på ett tag. Där är det bara Rumänien som sticker ut. Jag tror inte att man kommer att lösa problemen genom investeringspaketet.

Vad gäller övriga delar som har nämnts om alternativa bränslen och energislag tycker jag och mitt parti precis som regeringen att vi bör satsa på alternativa energislag som gör att vi kommer ifrån oljeberoendet. Men vi bör kanske satsa lite mer på investeringar. Det här är inget nytt, utan vi har nämnt det tidigare.

Utöver det vill jag kommentera regeringens brev till ordförande Tusk om att vi ska införa laddstolpar i Sverige och Europa och att det skulle vara tillväxtfrämjande. Det ifrågasätter jag. Sverige är ett stort och avlångt land, och det blir många laddstolpar om vi ska kunna driva frågan vidare och verkligen på allvar få till en förändring när det gäller driften av fordon i Sverige.

Jag vill avsluta med Ukraina. Jag håller med regeringen om att fördjupade sanktioner kanske är inte önskvärda men kan bli nödvändiga. Vi ställer oss bakom det. Vi nämnde detta under förra veckans EU-nämndsmöte. Det kanske är dags att flytta fram våra positioner ytterligare, för Ryssland ser inte ut att backa trots sina uppenbara ekonomiska problem. Men vi kommer alltid till en punkt där Ryssland inte klarar det längre.

Jag bistår statsministerns och regeringens hållning när det gäller behovet av humanitär hjälp till Ukraina. I övrigt anmäler jag avvikande mening.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Nu talar jag i egenskap av miljöpartist.

När det gäller den investeringsplan vi talar om tycker jag att vi kan inspireras lite grann av hur Sydkorea gjorde. När de hade en finansiell kris insåg de hur de skulle få en

ekonomi som fungerar också framöver. De satsade omkring 80 procent av resurserna på gröna investeringar för att minska importen av råvaror, minska miljöförstöringen, förbättra hälsoarbetet och satsa på investeringar som gör ekonomin långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar genom att minska de enorma kostnaderna för resursimport.

Detta tycker jag hänger ihop med Ryssland–Ukraina-konflikten. Om vi gör oss oberoende av gas, uran eller andra råvaror därifrån minskar deras påverkan på EU, och vi ökar stabiliteten. Jag tycker att dokumentet kunde ta ett tydligare avstamp i det.

Mitt lilla medskick är att om EU ska bli konkurrenskraftigt i framtiden är miljö, hälsa, arbetsstrygghet och jämställdhet – precis som statsministern nämnde – komponenter för att nå målen.

Den andra biten, som folk inte har tagit upp här men som jag personligen tror är oerhört viktig för att finansiera investeringar, är åtgärder mot skatteflykt och aggressiv skatteplanering. Det tror jag kan vara det kanske största ekonomiska bidraget. Om den kampen blir framgångsrik finns det enormt många miljarder för samhällsliga investeringar. Och konkurrensen blir rättvisare.

När det gäller ebola känner jag personligen en viss stolthet över att Sverige snabbt tog ett stort ansvar och satsade på att hjälpa. Det är långsiktigt klokt att ta tag i detta så tidigt som möjligt, innan det blir en helt ohanterlig epidemi. Där finns ingenting annat att säga än att man ska fortsätta att stödja det arbetet.

När det gäller den lilla meningen om samhällsekoniskt lönsam tolkar jag den som att man tänker på miljöeffekter, hälsoeffekter, jämställdhetseffekter och arbetsskyddseffekter. Det är först då de kan bli verkligt samhällsekoniskt lönsamma.

Om man urholkar ett ben som samhället står på funkar det inte – förstör man miljön funkar det inte, och förstör man jämställdhet och hälsa funkar det inte heller. Det hänger verkligen ihop, och jag vill betona att det då finns en chans att det blir framgångsrikt.

Jag tillhör den enighet som nog finns här i rummet. Låt oss investera pengarna. Vad det sedan blir exakt med de olika multiplikatoreffekterna kan vi inte sia om i dag, men låt oss göra ett försök och se hur långt vi kan komma.

Ordförande! Jag vill prata om tre saker. Den första gäller investeringsplanen. Där saknar jag ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Även om den största delen blir privata medel är detta ett offentligt initiativ för att mobilisera pengarna.

Jag tycker att det är bra att statsministern har gjort det här inspelet tillsammans med Danmarks statsminister och tar upp bland annat klimatfrågan och att den bör vara en prioriterad fråga vid sidan av den digitala marknaden och minskning av gapet mellan män och kvinnor.

I Jean-Claude Junckers förslag saknar jag att det ska vara väldigt tydligt att det ska vara investeringar för energieffektivisering, förnybar energi, kollektivtrafik, folkhälsa, förstärkt jämställdhet mellan män och kvinnor – kort och gott stärkt rättvisa. Det ska vara en investeringsplan för att uppnå ett ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Där tycker jag att det är viktigt att statsministern är tydlig.

Jag var på klimattoppmötet i Lima i Peru och kom hem för några dagar sedan. Där driver EU att andra länder i världen ska avveckla sina subventioner till fossil industri, kort och gott ställa om till ett hållbart samhälle. Jag tycker att det är konstigt om man inte talar samma språk på hemmaplan när vår investeringsplan ska implementeras. Det är det första.

Det andra är att statsministern nämnde att han kommer att verka för regelförenkling. Det får mig att tänka på Jean-Claude Junckers lista över lagstiftningspaket som han vill stryka i just regelförenklingens namn. Jag skulle vilja veta om statsministern kommer att ta upp denna lista vid något givet tillfälle med Juncker. På listan finns till exempel luftvårdspaketet, som jag tror att EU:s miljöministrar diskuterar denna vecka och som vi vet kommer att rädda tiotusentals liv i Europa, spara tiotusentals miljarder euro varje år och ge oss en bättre luft och folkhälsa.

Här finns också avfallspaketet, som har till syfte att ställa om till en cirkulär ekonomi och – enligt EU:s egen uppskattning – skapa drygt 180 000 nya jobb. Detta måste lyftas upp. Statsministern kan ta upp det på toppmötet; det är viktigt.

Jag vet att Sverige tillsammans med tio andra länder har skrivit brev till kommissionen om det här. Det är bra att våra miljöministrar har gjort det, men stats- och regeringscheferna

måste också agera. Detta är så pass viktigt, och det är på den nivån man kan stoppa EU-kommissionen.

Min sista fråga till statsminister Stefan Löfven rör frihandelsavtalet med USA, TTIP, som han nämnde och tyckte var viktigt. I TTIP finns förslaget om ISDS-mekanismen, som är ett investeringsskydd för företagen. Storföretag ska kunna stämna stater om de tycker att deras investeringar äventyras. Jag vill fråga Stefan Löfven om han anser att det ska finnas ett sådant investeringsskydd i det TTIP han kommer att plädera för.

För mig och Vänsterpartiet är det glasklart: Vi kan inte acceptera ett avtal där storföretag kan stämna stater. Vi måste ha friheten att fatta de beslut och stifta de lagar som vi tycker att vårt land behöver.

Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag tar mig friheten att inte kommentera den långa mittendelen i det som Johnny Skalin från Sverigedemokraterna sa, för den har ingenting att göra med det vi ska behandla på Europeiska rådets möte.

Vad gäller början däremot – om tidigare investeringar som inte har lyckats – ja, det finns sådana. Därför tycker jag att det är bra att man har ett tydligare tekniskt bistånd när det gäller vilka projekt som kan vara bra och också en riktig prövning. Det ska inte bara vara något som någon vill ha, utan det måste vara en riktig prövningsprocess. Därför tror jag att det är bra att detta ligger inom ramen för EIB och att man har det tekniska biståndet.

Vad gäller slutet, om sanktioner och stöd till regeringen för eventuella ytterligare sanktioner, välkomnar vi förberedelserna. Vi ska dock vara klara över att det är många länder som är väldigt tveksamma till ytterligare sanktioner. I det fall den situationen uppstår tror jag att det kommer att bli en ganska hård diskussion. Men vi står upp för det, för vi menar att vi måste visa enighet i det motstånd som möter Ryssland.

Vad gäller ordförandens frågor och synpunkter kommer vi absolut att prata. Vi vet ännu inte exakt hur lagförslagen kommer att se ut – det återkommer vi om först i januari – men jag är den förste att bejaka att vi ska tydliggöra behovet av den gröna omställning vi tänker på. Det var därför vi skrev det brev som undertecknades tillsammans med den

danska statsministern – för att verkligen vara tidigt på och understryka att det är så vi ser det.

2014/15:18
17 december

För övrigt finns skrivningar och uttalanden från kommissionen om att det ligger i de övergripande målsättningarna att vi ska ha en hållbar tillväxt. Då får vi se till att konkretisera det i det här perspektivet – investeringsfonden. Jag tycker att det är helt rätt, och jag delar den uppfattningen.

Detsamma gäller samhällsekonomiskt lönsam – jag delar även den uppfattningen. Det är så det ska tolkas. Annars är det inte hållbart lönsamt. Det måste helt enkelt vara på riktigt i ett miljöperspektiv.

När det gäller investeringsplanen och hållbarhet, Jens Holm, tänker vi driva på för att det ska vara den inriktningen. Vi får återigen återkomma och se hur det har preciserats när kommissionen kommer tillbaka med sitt lagförslag. Det är vår avsikt att driva på i den riktningen. Det är samma svar som till ordföranden.

Den svenska regeringen beklagar djupt att man avser att ta bort regelförenklingar. Jag tycker att det är helt fel väg att gå, och det tänker vi självfallet tala om.

När det gäller frihandelsavtalet beror det alldeles på hur det blir. Vi tycker att det i grunden är bra om vi får till ett frihandelsavtal med USA. Det här är de två största ekonomierna i världen. Om vi inte får till något frihandelsavtal med USA kommer ju inte den övriga världen att stå still, utan det kommer att hända saker.

Det är inte alls så att andra frihandelsavtal kan komma att få bättre regleringar som gör det lättare för oss att förbättra detta i nästa vända. Vi ska jobba för bättre regleringar vad gäller investeringsskydd, men de kan ske på många olika sätt. Låt oss först diskutera vad det faktiskt kan innebära.

Vi kan redan se att det avtal som har slutits med Kanada, CETA, har annorlunda regleringar på området än vad våra egna sextiotalet handelsavtal har – och bättre. Det går alltså att flytta fram positioner. Jag tycker att vi i grunden ska vara positiva till avtalet.

Självfallet inte till vilket pris som helst – vi accepterar inte att människors hälsa försämrats, och det är klart att demokratin ska respekteras. Men att inte ha någonting alls på området tror jag, om jag ska vara ärlig, kan komma att innebära att det inte blir något avtal. Jag är inte så säker på att det är bättre.

Vi ska se till att ha så bra regler som möjligt, regler som respekterar demokratin, miljön och människors hälsa. Det finns en politiskt uttalad ambition hos både USA och EU att det här avtalet inte ska bidra till försämringar av en nuvarande situation utan snarare tvärtom.

Vi ska självklart följa det noga, och det är bara bra att fler tycker till.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Nämnden kommer att återkomma till TTIP upprepade gånger framöver; det kan jag garantera.

Nu gjorde jag ett misstag. Centerpartiet är ju faktiskt större än Vänsterpartiet i riksdagen i dag. Ändå får du ordet efter Vänsterpartiet, Eskil Erlandsson. Det var mycket fräckt av mig, men det låg ingen politisk vinkel bakom. Det var ett rent misstag.

Anf. 12 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Ursäkten är accepterad.

Tack, statsministern, för den redovisning som vi har fått inför det kommande toppmötet!

Det är att konstatera att vi tycks vara helt överens i det här rummet om att vi även fortsättningsvis ska värna sunda offentliga finanser och EU:s budgetram för den period som vi är inne i, alltså 2014–2020.

Men i den garantifond som är på väg att byggas upp dubbelanvänder man pengar. Man tar i anspråk pengar som är avsatta för till exempel forskning och innovation, vilket kan leda till att för Europa angelägna saker inte kommer till stånd.

Jag säger detta apropå att det är min tro, även om det inte är min önskan, att en del av garantifonden kommer att tas i anspråk för de investeringar som kommer att göras. Annars hade fonden inte behövts, och investeringarna hade förmodligen kommit till stånd ändå om de är så lönsamma att man inte hade behövt ha någon fond.

Min undran och frågeställning till statsministern är vilka konsekvenser han tror att den här typen av finansiering får. Ser inte statsministern en risk i detta: att man raserar de sunda offentliga finanser som vi vill ha i både Sverige och EU men också raserar många av de innovations- och forskningsprojekt som Europa är beroende av för att bygga tillväxt och

framtidstro men också minska den arbetslöshet som finns och som är alldeles för hög?

2014/15:18
17 december

Över till den andra viktiga saken, nämligen Ukraina. Jag kan bara kort konstatera att jag tycker att det är viktigt att vi håller samman i Sverige om den kritik som finns. Det är viktigt att statsministern står upp för det som vi har sagt från svensk sida så här långt och gärna trycker på för att vi också i fortsättningen ska hålla samman på ett hållfast sätt i Europa.

Anf. 13 MARIA WEIMER (FP):

Debatten om investeringsplanen har ju varit rätt intensiv runt om i europeiska medier. Det har beskrivits som ett mirakel av bibliska mått hur multiplikatoreffekten ska gå från 21 till 315 miljarder. Jean-Claude Juncker har kallats magiker, alkemist och en mängd andra roliga uttryck.

Själv kallar han planen en vattenkanna som ska vattna den stagnerade europeiska ekonomin. Vi får hoppas att i alla fall hälften av hans förhoppningar kan förverkligas.

Jag vill komma tillbaka till de delar av finansieringen av planen som ska tas från EU:s egen budget. Precis som statsministern sa har kommissionen föreslagit att 2,3 miljarder euro ska tas från Horisont 2020, som är EU:s forskningsprogram.

Vi vet ju att forskning och utveckling är en av EU:s mest långsiktiga styrkor och mer än många andra sektorer bidrar till tillväxt och attraktionskraft. Undersökningar visar att forskning och utveckling i sig är en av de viktigaste drivkrafterna för att attrahera utländska investeringar. Det är alltså olyckligt att man tar medel från just forskningsanslagen till en investeringsfond vars bidrag till tillväxt är rätt osäkra om man ska vara ärlig. Även om det handlar om garantier, som statsministern var inne på, finns det ändå en viss risk i det eftersom det kan bli en misslyckad investering och pengarna då är borta.

Om jag har förstått det rätt är det inte helt spikat än vilka budgetposterna ska vara som ska ingå i fonden. Mitt medskick är därför att regeringen försöker stoppa idén att det är just forskningsanslagen som ska vara garantier och be kommissionen att använda andra typer av budgetposter från någon annan del av EU:s budget för att värna forskningens resurser.

En kommentar om Ukraina också: Jag välkomnar att regeringen vill skärpa skrivningarna om Ukraina. Det är viktigt att statsministern vill tillhöra dem som starkast försvarar Ukrainas självständighet. Som vi alla vet finns det andra länder i EU som gärna ser en mjukare linje mot Ryssland. Jag tror att det kan göra stor skillnad om statsministern när han går in på mötet har en tuff svensk position med sig.

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag tackar statsministern för inledningen. Jag kan faktiskt hålla med om det mesta som statsministern sa inledningsvis om att investeringar är bra, att vi ska hålla budgeten – det är viktigt att vi har en restriktivitet i det – och att investeringar är viktiga för att vi ska få igång Europa.

Sedan får man se till att man inte börjar dränera och ta pengar från så många olika håll att det blir helt tomt i ladorna. Det är någonting som vi också måste hålla ögonen på.

Det är lite fluffigt, det här. 315 miljarder euro är väldigt mycket. Jag tror att statsministern förstår att vi inte kan ge carte blanche för det i dag. Vi säger ja till ett ramverk och tycker att det här är bra, men vi måste återkomma när det gäller både det lagstiftningsramverk som man säger att man ska återkomma till och när det gäller konkreta finansieringar och så vidare.

Men jag är positiv till och är glad att statsministern står bakom det här. Det är ju Jean-Claude Juncker, en kristdemokrat, som är ordförande i kommissionen. Det är bra att vi kan vara överens om att investeringar är bra, både kristdemokrater och socialdemokrater.

Jag har ändå några frågor. De gäller Sveriges åtagande, särskilt det finansiella.

Det står i det fakta-pm om investeringsplanen som vi har fått att kommissionen också nämner att medlemsstaterna själva kan välja att tillföra ytterligare nationella medel till fonden. Jag undrar vad det skulle innebära. Om vi tar vissa investeringar, ska vi då ha någon självfinansiering? Är det någon medfinansiering i de här projekten?

Vad jag har förstått av DN har Sverige skickat in en önskelista till EU på vilka projekt vi vill se. Jag lyckades hitta ett av de projekten: Söderåsbanan mellan Åstorp och Teckomatorp. Det finns på Näringsdepartementets långa lista

från i april på nationella trafikslagsövergripande planer. Man kan ju undra hur de här projekten har valts ut.

Om projekten ska bli verklighet tycker jag att vi måste ha någon typ av inflytande. Vad är det för projekt vi ska prioritera om vi också ska vara med och finansiera det här? I EU-budgeten är ju vårt garantiåtagande 3,4 procent av vår egen insats i EU:s budget.

Jag skulle vilja att statsministern återkom om hur han ser på vad det är för konkreta prioriteringar och vilka av dem som kommer att beröra Sverige. Skattebetalarna här vill ju inte sitta och skicka pengar till EU bara för att sätta igång hjulen där, utan de vill nog också vara med och sätta igång hjulen här.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Först till Eskil Erlandsson. Vi var överens om sunda offentliga finanser och om att hålla kvar det.

Man dubbelanvänder inte. Alla delar i de olika programmen är inte tydligt öronmärkta. De är inte öronmärkta till hundra procent. Man kan möjligtvis säga att de blir öronmärkta när de reserveras för garantiåtagandena. Om projekten inte lyckas är tanken – det kan vi aldrig komma ifrån – att de finns där som en garanti för att privata investerare ska våga sig in i projekten. Det innebär att det kan gå fel, ja, men jag har svårt att se att alla projekt skulle gå fel. Vi bedömer att en del av det här kommer att kunna användas också inom programmen.

Det är ungefär 6 miljarder euro man tar i anspråk av de totalt dryga 110 miljarder euro som finns i de här två programmen. Det är inte så att man tar en stor del av programmen för att garantera det här, utan det är en mindre del. Vår bedömning är att det kommer att ge stort utrymme för en fortsättning på bra projekt i både Horisont 2020 och Connect to Europe.

Konsekvenser för investeringar är det vi har frågat kommissionen om hela tiden, Eskil Erlandsson. Vi har velat ha tydliggjort att detta inte ska ha några konsekvenser för exempelvis vår medlemsavgift utan att det finns inom det utrymme som vi redan har där. Vi har inte tänkt lägga dit mer pengar. Det tydliggjordes också på det förra mötet i Europeiska rådet, och det är flera länder som har den bestämda uppfattningen att det här får vara inom det som finns, att man

2014/15:18
17 december

öronmärker pengarna och använder marginalerna som jag beskrev i inledningen.

Jag frågade speciellt om det innebär att man tar pengar från befintliga projekt i de här programmen, lyfter bort dem och gör något annat. Nej, det är inte så det är, utan det är redan destinerat vad det som inte är öronmärkt ska användas till.

Jag tackar för stödet i fråga om Ukraina, för det är oerhört viktigt att vi håller ihop både som land och som europeisk union.

Jag kan dela Maria Weimers beskrivning av alla under, wonders, i den här planen. Det är därför jag tycker att vi ska ha en sunt skeptisk hållning. Inte en negativ, men det är inte alls säkert att det blir 15 gånger pengarna på det här. Det finns ingen som kan garantera det.

Men jag tycker samtidigt att vi ska ha en positiv attityd till att det faktiskt görs någonting, för vi behöver betydligt mer investeringar i EU. Kan vi göra mer för att locka fram också privat investeringskapital är det bra – om det sker under rätt förutsättningar, som är att behålla de starka, stabila offentliga finanserna. Det ska vara ordning och reda i projektet, en riktig prövning och självfallet en utvärdering. Då tycker jag att det är värt att ge sig in i detta.

Det blir samma svar till Maria Weimer vad gäller att ta från forskning och så vidare. Det är en liten summa av den totala summa som finns i programmen, och den är alltså inte redan öronmärkt.

Vad gäller Ukraina kommer vi att inta en tuff position. Det är oerhört viktigt, inte minst för oss som litet land, att folkrätten respekteras. Det är en viktig principiell och moralisk fråga av flera skäl, men också för små länder måste vi vara tydliga med det. Annars är vi på ett sluttande plan, vilket definitivt kommer att vara till nackdel för Sverige. Det är fullständigt oacceptabelt.

Désirée Pethrus! ”Tomt i ladorna” tycker jag var fyndigt. Vi återkommer med lagförslaget när vi har sett det, helt enkelt. Det var därför jag sa att inte heller vi kan ge carte blanche och säga att det här blir jättebra. Vi måste först se det finstilla, hur det kommer att konstrueras, vilka regler det blir och allt detta. Då kan vi ta riktig ställning.

I det ligger det vi tidigare har talat om, nämligen behovet av att också ha ett grönt perspektiv på detta.

Om medlemsstaterna själva kan tillföra anslag? Ja, den möjligheten finns, men vi bedömer inte att det är aktuellt för Sveriges del. Vi kommer att kunna ha egna projekt och låna billigare än vad som här kommer att kunna göras. Däremot kan det finnas privata investerare även här som vill ge sig in i detta. I så fall är det bra.

De projekt som har lyfts fram från svensk sida är de som har bedömts vara i ett gott skick i utvecklingsfasen. Där är statens roll klar vad gäller anslag och så vidare. Det är projekt som redan funnits i propositioner eller investeringsplaner. De är inte nya och påhittade, utan de är befintliga och har befunnit sig i en sådan fas att de kan tillföras anslag.

Därutöver har Europeiska unionen och kommissionen andra projekt som de tittar på som också Sverige skulle kunna ha. Två av dem är havsbaserade vindkraftsprojekt, det ena utanför Blekinge och det andra en bit längre ut i Östersjön. Att dessa projekt finns namngivna innebär inte att de är prioriterade, utan det kan vara andra projekt.

Återigen: Alla projekt måste prövas. Vi vet ännu inte exakt hur prövningen ska gå till.

Man kan lägga fram förslag på projekt, och de ska vara seriösa och bra. Men den prövning som ska göras måste göras därefter. Annars hamnar vi mycket lätt i en situation där länder ska sitta och förhandla. Då kanske det är något projekt som inte är så lysande och kanske inte heller ekonomiskt lönsamt, och då blir det snarare en politisk än en saklig prövning. Det tror jag att vi ska undvika.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Alla partier som vill ta till orda i en andra omgång har möjlighet att göra så. I princip är det en minut vardera som gäller. Det är Vänstern och Sverigedemokraterna som jag kommer att vara striktast med eftersom ni talade längst i första vändan.

Vi inleder med Socialdemokraterna. Nej, ni har inga kommentarer.

Anf. 17 NIKLAS WYKMAN (M):

Tack så mycket, statsministern, för genomgången, och tack Socialdemokraterna för den extra tiden för inlägg!

Vi har några frågor och också ett medskick som jag hoppas att statsministern och regeringen kan ta till sig. Men jag ställer mina frågor först.

Av de projekt som länderna har kommit in med önskemål om är mycket vägbyggen och motorvägsbyggen, bland annat Förbifart Aten. Det reser givetvis frågan ifall regeringen kommer att kunna släppa igenom de konkreta investeringarna när de väl ska bli av eller ifall man inte kommer att kunna göra det. Det bör man ju ha en känsla för innan samlar ihop pengarna för stora motorvägssatsningar som Förbifart Aten, som är ett framfört önskemål. Kan regeringen garantera att man kan släppa igenom den typen av investeringar, så att pengarna verkligen kan användas? Har det diskuterats och samordnats inom regeringen?

Min andra fråga gäller innovationskatapulter och många andra begrepp som har förekommit i debatten. Här handlar det alltså om 5 miljarder euro som EU-kommissionen vill investera. Man säger att det ska bli 315 miljarder i investeringar. Det handlar alltså om 63 gånger det egna utställda kapitalet. Statsministern är ju tveksam till detta, men jag tycker ändå att det ska förtydligas.

Det sägs dessutom att siffran 1 miljon jobb inte känns igen. Det kan ju vara så. Vilken jobbsiffra känns i så fall igen av regeringen? Man har rimligtvis ställt frågor om detta.

Detta är min tre frågor.

Vi har ett konkret medskick från Alliansens sida. Det gäller att en investeringsplan för Europa inte kan ersätta arbetet med att generellt förbättra för investeringsklimatet i unionen. Arbetet med att underlätta rörligheten av kapital inom unionen måste fortsätta för att kunna än mer förbättra den inre marknaden. En investeringsplan får inte förhindra redan beslutade forsknings- och innovationssatsningar.

Vi hoppas att regeringen kan ansluta sig till detta.

Vi har också gjort vissa följdändringar i vår ståndpunkt som jag kan överlåta till andra allianspartier att återkomma till.

Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD):

Statsministern nämnde tidigare att ingen kan garantera multiplikatoreffekten på 15 gånger pengarna. Då undrar jag: Vem kan garantera att de här pengarna verkligen kommer till godo på det mest effektiva och samhällsekonomiskt

ansvarsfulla sättet? Jag betvivlar det. Det är därför som jag är skeptiskt inställd till investeringsplanen. EU har ju tidigare inte visat sig vara särskilt lyckat när det gäller att hantera pengar. Till exempel innehöll EU:s budget 4,7 procent felaktigheter 2013. Det motsvarar 41,6 miljarder i svenska medel, alltså mer än hela det svenska rättsväsendet.

Jag litar inte på att EU:s institutioner kan hantera de här pengarna på ett riktigt sätt. Innan vi ser att pengarna verkligen går till rätt ändamål är vi inte beredda att ställa oss bakom det här.

Jag skulle vilja höra om statsministern, utifrån ett politiskt mandat, kan garantera de svenska skattebetalarna att de kommer att stå skadeslösa i det här fallet.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag har inte mycket mer att tillägga annat än det som Jens Holm nämnde tidigare när det gäller TTIP-förhandlingarna.

Det står att ambitionen är att avtalet ska bli klart i år. Jag tror att förutsättningen för det är öppenhet och transparens, så att alla människor kan delta i processen. Vi måste säkerställa att vi inte sänker några standarder utan verkligen gör oss av med onödiga tekniska regleringar som inte påverkar några standarder. Det gäller också att göra sig av med gammaldags tullar men inte på något sätt underminera möjligheterna i framtiden att stärka folkhälso- och miljöarbetet, behålla det som man har eller importera produkter som indirekt underminerar detta arbete.

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Först till Niklas Wykman, Moderaterna, om Förbifart Aten. Man får lämna in vilka projektförslag som helst, men en prövning ska göras. Det är forumet EIB som ska handha den. Varken den svenska eller någon annan regering ska släppa igenom projekt. Hanteringen ska skötas professionellt inom ramen för den här fonden. Det ska vara tekniskt bistånd, och det ska göras en affärsmässig prövning. Jag skulle direkt avråda från att över huvud taget ta upp tanken att regeringarna ska godkänna projekten. Då är vi inne i en politisk prioritering och ett förhandlande som vi inte ska ha när det gäller den här typen av projekt, utan det ska vara affärsmässiga bedömningar.

Regeringen kommer inte ens in i den typen av hantering. Vi kommer att kunna fastställa ramarna när vi får lagförslaget i januari som ska beslutas i juni. Det ska vi då självfallet gå igenom tillsammans igen.

Ett av de svenska projektförslagen är tunnelbanesystemet i Stockholm – och jag tror att alla länder har något liknande – men det ska också prövas utifrån en affärsmässig grund, om det kommer i fråga.

Om jag förstod frågan rätt är det EIB som sätter in 5 miljarder euro på ett konto. Sedan garanteras de övriga 16 utifrån de tre olika källorna.

När det gäller jobbsiffror är projekten inte ens beskrivna på det sättet. Det är klart att jag inte kan ge någon jobbsiffra, men jag utgår från att som i andra fall när vi bygger vägar, bredband eller vindparker ger det jobb. Det är 2 000 projekt som inte finns beskrivna, så jag har inte tagit del av dem. Men det är klart att investeringar ger jobb. Ska det byggas någonting blir det jobb.

Dessutom tycker jag att vi ska fundera på hur vi stärker EU som geografisk enhet, så att vi kan tävla på riktigt med de stora spelarna.

Nej, detta ska inte ersätta rörligheten. Det här är inget i stället för, utan det är ett komplement till. Det är därför vi har varit noga med att betona att den kanske största tjänsten vi gör är att fullfölja det vi har tänkt på den inre marknaden, att det blir en riktig rörlighet för både varor och tjänster och inte minst att den digitala marknaden kommer på plats på ett riktigt sätt. Det är alltså inte i stället för utan ett komplement.

Till Johnny Skalin: Jag har ingen vetenskaplig grund för multiplikatoreffekten eller hävstångseffekten. Vi har frågat flera gånger. Det som historiken dock har visat är att EIB kommit upp till 18 gånger pengarna i någon motsvarande satsning. Men det kan bli 12, 10 eller 13 gånger pengarna. Det kan ingen bestämt säga. Vi har frågat flera gånger. Den bästa bedömning vi då kan göra är att om vi har frågat flera gånger och de hävdar att man kan få den här hävstångseffekten får vi utgå från den, men ingen kan garantera det.

Nej, jag kan inte garantera exakt hur mycket det blir. Men jag kan garantera att det är bättre att satsa på investeringar och försöka få i gång tillväxt och byggandet av den infrastruktur som EU behöver än att sitta stilla, under

förutsättning att det sker på ett professionellt, affärsmässigt och sakligt sätt.

2014/15:18
17 december

När det gäller förhandlingarna om TTIP kan vi välkomna att EU har visat en större öppenhet och transparens än på länge. Man kan fortfarande ha olika uppfattningar om detta, och jag har full respekt för det. Men jag tycker nog ändå att vi ser en hälsosam ökad öppenhet och transparens i förhandlingarna. Det ger oss alla goda möjligheter att följa förhandlingarna och driva de krav som vi själva vill driva.

Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Det är konstaterat att vi från svensk sida drev att vi skulle ha upp budgetposten för forskning och innovation. Vi drev denna fråga eftersom vi tyckte att det var angeläget för Europa och för Sverige att vi ökade takten i innovations- och forskningshänseende för att skapa tillväxt och jobb i hela Europa. Att då ytterligare en gång använda sig av den uppförhandlade pengarna, kanske inte öronmärkt än, till att göra traditionella riskinvesteringar tycker jag förefaller dumdrigt. Det måste gå att hitta andra pengar att stoppa in i den fond som tydligen har för avsikt att komma i gång efter detta.

Med detta vill jag ha sagt att jag efterlyser en kommentar från regeringens sida till det medskick som Niklas Wykman framförde. Skulle vi ändå inte kunna bli överens om att undvika att ta de här pengarna, som vi från svensk sida var mycket angelägna om att förhandla upp, så att vi får i gång också den del av tillväxt i Europa som kommer från innovation och forskning i vårt land?

Med detta har jag också sagt att jag står bakom det medskick som är framfört av Niklas Wykman.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Jag delar inte statsministerns beskrivning av handelsavtalet med USA, TTIP. Jag noterar också att Europafacket, Etuc och svenska LO starkt har kritiserat behovet av ett så kallat investeringsskydd i avtalet.

Däremot välkomnar jag statsministerns besked om att agera mot Jean-Claude Junckers förslag om att dra tillbaka flera viktiga lagförslag. Luftvårdspaket och avfallspaket är bara två exempel. Det handlar om folkhälsa, det handlar faktiskt om att rädda liv, det handlar om att skapa tiotusentals

nya gröna jobb i Europa och det handlar om att ställa om Europa till en mer hållbar ekonomi.

Bara ett litet medskick: Ifall statsministern kan få med sig andra stats- och regeringschefer att driva på i samma riktning på toppmötet blir det förstås ännu tyngre. Men det har ni säkert redan tänkt på.

Anf. 23 MARIA WEIMER (FP):

Jag vill precis som Eskil Erlandsson understryka det medskick som Niklas Wykman läste upp och som vi alla står bakom.

Jag vill återigen också understryka frågan som rör just forskning. Jag hörde statsministerns svar, men det är ju inte för inte som det finns en debatt om detta i europeiska medier, och det är en hel del forskningsinstitut, bland annat i Tyskland, som har varit oroliga för det här. Även om det inte är så mycket pengar och även om det handlar om garantier finns det en viss oro för att det kan finnas en risk för att de här pengarna investeras fel och sedan försvinner.

Anf. 24 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Det är ett bra medskick att vi försöker hålla så mycket kontroll vi kan på detta fluffiga projekt.

Låt mig återvända till investeringarna och de olika förslag som berör Sverige. Skulle det bli ekonomiska konsekvenser för Sverige förutsätter jag att det kommer tillbaka till parlamentet på något sätt.

När det gäller handelsavtalet är det bra att vi har en beredningsgrupp inom EU-nämnden som jobbar tillsammans med handelsdepartementet och att vi har denna dialog där vi kan ställa alla frågor. Jag tycker att vi fick bra förklaringar av ISDS på senaste mötet med departementet.

Jean-Claude Juncker har själv sagt att han inte vill offra säkerhet, hälsa eller sociala och andra standarder på frihandels altare. Han har alltså en brasklapp där, och det är bra.

Det är a, b och c i dokumentet om slutsatser. Kommer tjänstedirektivet att komma upp? Det står något om att den inre marknaden ska diskuteras, särskilt på området tjänster.

Det står också något om eurons framtid. Kommer det att finnas med?

Kommer det att vara något inspel? Behöver statsministern ha ett uttalande när det gäller dessa två områden som ju ändå nämns i handlingarna?

2014/15:18
17 december

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Efter att ha hört Alliansens medskick vill jag lägga till en fråga. EU har en tradition av att i slutet av budgetåret flytta pengar som inte har utnyttjats mellan olika ramar. Om garantin skulle utlösas borde det väl finnas en möjlighet att flytta runt pengar så att de inte tas från forskningen. Kan det vara en möjlig väg framåt?

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Vi vet ännu inte hur lagförslaget kommer att se ut och var man kommer att vilja ta pengarna. Det man har sagt är att man ser möjligheten i Horizon 2020 och CEF, Connecting Europe Facility. Det kommer man att återkomma till.

Man har inte sagt att man kommer att ta pengar därifrån. Pengarna ska garanteras, och det är 2,7 miljarder av 80 miljarder på det programmet som i så fall reserveras. Det är inte säkert att de inte kommer i fråga för forskning, utan det är pengar som man garanterar. Det förutsätter dock att allt går åt skogen, att inte ett projekt går rätt.

Vi återkommer när kommissionen har lagt fram sitt konkreta förslag. Vi har inte det nu, utan vi har ett meddelande om att man vill lägga fram en investeringsplan där man ser dessa finansieringsmöjligheter.

Jag ska absolut tala för forskningen. Det finns dock ingen påse pengar som plötsligt bara dyker upp, utan någonstans måste det tas. Det är som sagt de 5 miljarder som EIB för in, och sedan är det kapital som man är med och garanterar så att privata investerare kommer till och får en annan riskbedömning.

Vi kan konstatera att Jens Holm och jag inte har exakt uppfattning när det gäller TTIP. Det kommer att fortsätta att diskuteras, vilket är bra.

Låt mig vara tydlig med att jag inte har någon annan uppfattning än att miljö, hälsa, löntagares rättigheter och så vidare måste tas till vara. Det är demokratin som ska styra vår kontinent. Däremot är jag beredd att fundera på hur

sådana här regelverk ska utformas så att man tar till vara allas intressen.

Jämfört med andra bilaterala handelsavtal som Sverige har är det som har slutits med Kanada en framgång ur precis detta perspektiv. Även om man inte tycker att det är tillräckligt har vi faktiskt flyttat fram positionerna, vilket är bra.

Jean-Claude Junckers förslag ska vi fortsätta att debattera. Stödde du Niklas Wykmans medskick om investeringssplanen, Maria Weimer? Ja. Vi kan konstatera att detta inte är i stället för något vi redan håller på med. Det har kommissionen varit tydlig med. Det är ett komplement till det vi redan gör. Vi har själva uttalat att det är ännu viktigare att fullfölja det som redan är på gång på inre marknaden och få den att fungera. Detta kan dock mycket väl vara en stimulans för investeringar.

Vi har flera gånger frågat om ekonomiska konsekvenser för Sverige just av det skälet att det inte ska bli några sådana, för det ska rymmas inom de medel som redan finns. Vi får ställa frågan igen och åter titta på det lagförslag som kommer i januari så att vi täpper till det, för det är inte avsikten. Vi har fått förklaringen att det inte ska vara så, och det är precis vad vi själva tycker. Det ska inte medföra någon ytterligare betalning.

När det gäller tjänstedirektivet kan det möjligtvis röra den digitala marknaden. Det poängteras speciellt att det är viktigt att vi får till stånd en fungerande digital marknad. Tjänstedirektivet som sådant är dock inte uppe för diskussion men däremot att vi kan få till en inre marknad för tjänster, inte minst en digital marknad. Det är det viktiga.

När det gäller eurons framtid brukar det vara ett möte mellan euroländerna precis efter Europeiska rådet. Det är en text om deras utveckling. Frågan som är relevant och som vi ska fundera på men som inte är lätt att besvara är: Vad händer om eurogruppens utveckling kommer till ett läge där det påverkar hela EU på ett sådant sätt att det tippas över åt något håll? Det måste vi hålla ögonen på.

En sådan diskussion är jag absolut beredd att ta upp, för den är viktig. Vi måste få veta vad som händer i den lilla gruppen som eventuellt kan påverka oss andra. Det är en viktig diskussion.

Jag tror att jag har besvarat ordförandens fråga om vad som kan hända ekonomiskt. Det besked vi har fått efter att ha

frågat flera gånger och sagt att vi inte vill att det ska kosta oss mer utan vara inom befintligt utrymme är att det inte ska medföra ytterligare kostnader. Men vi får bevaka det när lagförslaget kommer.

2014/15:18
17 december

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga och att Sverigedemokraterna har anmält en avvikande mening.

När det gäller återrapporteringen, bedömer statsministern att det finns möjlighet att närvara här i EU-nämnden på fredag före riksdagens votering kl. 16.00?

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Vi bedömer att vi kan åka hem fredag förmiddag, så det borde vara möjligt att komma till nämnden.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Då förbereder vi oss på det och återkommer med mer exakt tid när vi vet om Europeiska rådet hinner avslutas så att statsministern hinner hit. Annars får vi ha ett telefonmöte. Jag hoppas dock på ett fysiskt möte eftersom det är mer praktiskt och vi alla är här på fredag.

Jag tackar alla för i dag och önskar god fortsättning tills vi ses igen om två dagar.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN.....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S)	6
Anf. 5 MARIA PLASS (M).....	6
Anf. 6 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	7
Anf. 7 JOHNNY SKALIN (SD)	7
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 9 JENS HOLM (V)	10
Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	11
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 12 ESKIL ERLANDSSON (C)	13
Anf. 13 MARIA WEIMER (FP).....	13
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	14
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	15
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 17 NIKLAS WYKMAN (M).....	16
Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD)	17
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	18
Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (C)	19
Anf. 22 JENS HOLM (V)	19
Anf. 23 MARIA WEIMER (FP).....	19
Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	19
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	20
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	21
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	22